

UUTISET

Virkkunen haluaa Suomeen vapaakuntia

Jos kuntiin luotettaisiin enemmän,
niiden tehokkuus lisääntyisi,
alueelliset erot voitaisiin ottaa paremmin
huomioon ja säädösten tiukentamisen
kehä päättyisi.

Hallitus on uudistamassa asukuntatarjoja, kuntien valtionosuuksia ja sosiaali- ja terveyspalveluita uudistusta, mutta se ei riitä.

Hallinto- ja kuntaministeri **Henna Virkkunen** (kok.) haluaa Suomeen nyt vapaakuntia.

"Se tarkoittaa, että vahvat kunnat saisivat enemmän vapautta ja vastuuta ja voisivat

järjestää toimintaansa joustavasti ilman tarkkaa normitusta.”

Virkkunen kertoi torstaina, että aikoo tuoda jo tänä keväänä esityksensä vapaakuntakokoukseen hallituksen kehysriiheen.

Ensimmäiset vapaakunnat voisivat aloittaa toimintansa jo vuoden 2015 alusta. Tuolloin myös muut kuntauudistukset tulisivat voimaan.

hyvönä
hyvästä tuloksesta
Vapaakautehdotus sisältyy torstaina valmistuneeseen Kuntien tehtävät -karttoitukseen.

Sen laatinut valtiovarainministeriön ylijohdaja **Silja Hiironiemi** sai kerättyä listalleen 535 kuntien lakiasäätöistä tehtävää.

Tehtäviä on niin paljon, että Hiironiemi suositasi säädösten purkamista.

Hiironiemen mielestä kuntiin pitäisi luottaa ja siirtää tuloshajaukseen: valtiovalta antaisi kunnalle tulostavoitteen ja vapaat kädet. Jos kunta saavuttaa tavoitteen, se saisi tulospalkkiota valtionosuuspöytäkirjasta.

Perusteluna on se, etteivät

säädökseltä ahta rahapulaan.
Normistusta on lisätty usein juuri palvelujen karsimisen pelossa.
Ja päänvastoin: Virkkusen mielestä esimerkiksi erikoissairaanhoitoa on säädelty vähän, mutta se vie paljon rahaa, koska se on lääkäriveitoista.

Johtaisiko kuntien kilpailuun?
Johtaisiko vapaampi palvelujen järjestäminen ja erilainen painostus kuntien väliseen kilpailuun?
"Keskeiset peruspalvelut säilyvät kuntien vastuulla jatkossakin", virkkunen vastasi.
Kuntaliiton johtava lakimies **Kari Pirtälä** ei näe vapaakuntajatkouksessa vaaroja sinänsä.
"Kunnat kilpailevat jo nyt.

Ajatus ei pelota, jos kaikkilla kunnilla on jatkossakin velvollisuus turvata yhdenvertaiset palvelut koko maassa. Mutta jos nyt poliisin palvelut ovat hyvin eriytetty Lapissa ja etelässä.”

Reportissa kaivattiin lisää ihmisten omaavustusta ja talkoo-henkeä, ja naapurivaltiotaan on jo esitettykin poliisia korvaamaan.

Solarium pois, rormuautoille maksu

Koska kaikki kuntien palvelut eivät hyödytä pelkästään oman kunnan asukkaita, niitä voitaisiin siirtää uusille kunnille, aluehallinnolle, valtiolle, yrityksille ja ihmisille itselleen.

Yksityisille ihmisille voitai-

**Keskeiset
peruspalvelut
säilyvät kuntien
vastuulla
jatkossakin.»**

HENNA VIRKKUNEN

siin siirtää sato- ja tulvavahinkojen vakautuksia, elintarvikke- ja alkutuotantopajikoje omavaltuutuksia, yksityisteiden kuluja, romuautojen siirtokuluja ja yrityksille maa-ainesten ottamisen valvontaa.

Solariumlaitteiden valvonnan si toimitisiin luopua tykkäänän.

Kunnan ja valtion työnjakoa

tulisi selkeyttää jätteenhuu-
 joukkoliikenteen tukemisessa,
 omaishoidon- ja toimeentulo-
 tuessa, työvoimapalveluissa
 vammaispalveluissa.

Edelleen kunta olisi luopua
 kaupanvahvistuksesta ja kiin-
 teistökäleistä.

Tupakkalain valvonta sekä
 elintarvikevalvonnan olisi siir-
 rettävissä valtiolle tai uusille
 kunnille, ympäristövalvonta ja
 luvat aluehallintoviranomaisille.

Virkusten mukaan keskitas-
 o hallinto eli maakuntahallinto
 ei ole kuitenkaan tarkoitus vah-
 vistaa.

Hiironniemen työtä jatkaa ra-
 portin pohjalta kuntien tehtäviä
 arvioiva työryhmä.

EIJA MANSIKKAMÄKI

MTT, Metla ja RKTL yhteen

Ma- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus (MTT), Metsäntutkimuslaitos (Metla) sekä Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos (RKTL) yhdistetään uudeksi tutkimuslaitokseksi.

Uusi Luonnonvarakeskus aloittaa toimintansa vuoden 2015 alusta.

Tiiviimpi laitoserakenne helpottaa tutkimukseen tarvittavien rakenteiden ylläpitoa ja kehittämistä. Samalla se tehostaa tietojen ja tilausten hyödyntämistä ja jalostamista, kerrotaan ma- ja metsätalousministeriön tiedotteessa torstaina.

”Yhdistettävien laitosten alueellinen toimipaikkaverkosto antaa mahdollisuuden entistä vahvempaan alueelliseen vaikuttamiseen maakunnissa ja maaseudulla. Muutoksen yhteydessä turvataan nykyisten tutkimuslaitosten lakisääteliset viranomaistehtävät”, ma- ja metsätalousministeri **Jari Koskinen** (kok.) lupaa.

”Pyrkimyksenä on muodostaa laitos, jonka ihmiset kokevat omakseen ja jossa on hyvä tehdä työtä.”

Uuden laitoksen strategiat, rakenteesta ja johtamisjärjestelmästä sekä johdon ja henkilöstön valinta koskevista asioista päättää ohjausryhmä, jonka puheenjohtaja on kansliapäällikkö **Jaana Husu-Kallio** ma- ja metsätalousministeriöstä.

Operatiivisesta toiminnasta vastaavan hankkeen johtoryhmän puheenjohtaja on Metlan ylijohdaja **Hannu Raitio**.

MT

Kunnille ryöpsähti tehtäviä hyvinvointi-Suomen rakennus-
vuosina 1970- ja 1980-luvuilla ja laman aikana 1990-luvulla.
Uusi hyppäys on koettu 2010-luvulla.

Perusopetus on paisunut

Perusopetus on kuntien taloudessa toiseksi suurin menolukku. Kunnan läksiäästeistä tehtävien muutos näkyikin sen kautta hyvin.

Oppivelvollisuus alkoi kansakoulussa 1920-luvulla. 1940-luvun lopulla liitettiin maksuton ateria koululaisille ja 1950-luvulla vielä maksuttomat koulukulutukset.

1980- ja 90-luvuilla opetukseen liitettiin esiopetus ja erilaista lisä-, perus-, tuki- ja erityisopetusta. Edelleen 2000-luvulla listalle tuli jousta-va perusopetus, esiopetus sekä aamu- ja iltapäivätoiminta.

2010-luvulla on perusopetuksilain vielä lisästyä säädökset erityisestään ja tehostetusta tuesta sekä osa-aikaisesta erityisopetuksesta.

Vanhaan runkoon on ympätyt uusia ja yhä tarkemmin säädetyt tehtävät, joiden tavoitteena on varmistaa yleisemmällä tasolla säädettyjen tavoitteiden toteutuminen.

Selvityshenkilö **Silja Hiironiemi** mukaan kukaan suomalainen tuskin halua poistaa maksutonta koulutusta, mutta loputtoman lakisääntämisen hän kyseenalaistaa.

EJJA MANSINKAMÄKI

EIJÄ MANSIKKAMAKI

KUNTIEN TEHTÄVÄT

Raportista poimittua

Kunnilla on 535 lakisääteistä tehtävää.

Niiden taustalla on 138 lakia ja asetusta. Perus- ja hyvinvointipalveluita on 47 prosenttia kuntien tehtävistä.

Tehtävien lukumäärä ei kerro niiden merkityksestä kuntalaisille eikä niiden aiheuttamasta taloudellisesta rasitteesta.

Tehtävä voi olla kunnalle vapaaehtoinen mutta lailla säädetty (lukiokoulutus), pakollinen mutta laajuuksun kunnan päätettävissä (liikunta- ja kirjastopalvelut), pakollinen ja rahasta riippumaton (lasten päivähoito), pakollinen jos tarvetta on (kaavoitus) tai kunnan hoitama sopimuksen mukaan (talous- ja velkaneuvonta).

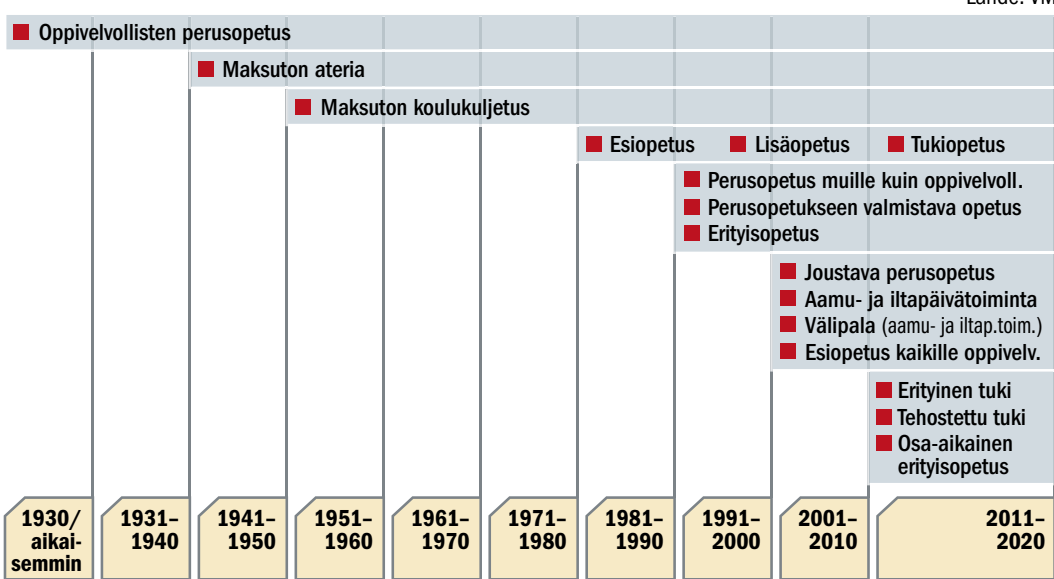
Eniten tehtäviä on sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla. Seuraavina tulevat opetus- ja kulttuuriministeriö, ympäristöministeriö ja liikenne- ja viestintäministeriö.

Tehtävien sisältö myöskin henkilökohtaisiin, ryhmäkohtaisiin, määrääkö- ja muita velvoitteita, kuten suunnitteluvelvoite huukkakaaran torjuntaan, eläinlääkäripalveluihin ja elintarvikkevalvontaan.

Palo- ja pelastustoimi voitaisiin siirtää heti valtion hoidettavaksi, sanoo kunnanjohtaja Arto Alpia Kaustisilta.

Perusopetuksen palvelut 1930-2020

Puolueilla ei ole kuntien tehtävistä arvojärjestystä

Suuriista puolueista yksikään ei tunnustaa, että tälläkään tehtiä olisi laitettu tärkeyden mukaiseen järjestykseen. Kaikkien mielestä kunnilla on paljon tehtävää, mutta niitä ollaan arvioitavana.

Kokoomuksen kanta on selkein. Suurempi kunta saa suuremmat vapaudet.

"Ohjausta ylläältä on liikaa. Vapaus vaatii kuitenkin kunnan suuremman kunnan, pienillä ei ole resursseja toteuttaa kaikkia palveluita", kansanedustaja **Tapani Mäkinen** (kok.) sanoo.

Mäkinen miettii, voisiko kunnilla ottaa pois velvoitteet järjestästä työterveyspalveluista yrityksille.

riittälleen. Moni tehtävä on niin tarkasti säädelty, että kuntien ei ole mahdollista joustaa", Tölli sanoo.

"Kuntien tehtävämäärästä ei voi tehdä sellaista ministeri Virkkusen takais-ajamaa joh-
topäätöstä, että kuntakokoo on suurennettava", Tölli jatkaa.

Kunnan tehtävien kannalta ydinkysymys on sosiaali- ja terveydenhoidon uudistus. Töllin mukaan paikalliset ihmisen arkielämään liittyvät tehtävät ovat tärkeystään kärkipäällä.

"Samalla voitaisiin keskustella kansalaisen omasta vastuusta. Se ei tarkoita, että perusturva jätettäisiin alas, vaan tuttaisiin omia selvityksiä."

asuntavaihtoon. Mutta koska kunnat ovat erilaisia, on käytännön toteutus silti erilainen. Päättökset käytännön toteutuksesta pitäisi olla kunnissa." Paatero sanoo.

Demareilla ei ole yksityiskohtaisia listoja kuntien tehtävistä.

"Paras-hankkeen aikana puuttuttiin, voisiko ammattikorkeakoulutuksen ja pelastustoimen siirtää valtiolle. Nyt pitäisi miettiä, minkä tehtävien ei tarvitsisi olla lakisääteisiä."

Persuusomaiset toivoo tärkeysjärjestyksellä laajaa arvokeskustelua.

"Kunnalla on paljon tehtäviä mutta emme ole puhuneet siitä onko niitä liikaa. Sellaisia arvi-

Kunnanjohtaja

Kuntien tekemistä säädellään aivan liian tiukasti. Kunnat kyllä hoitavat palvelut asianmukaisesti, vaikka norveja väljennetään, vakuuttaa kunnanjohtaja **Arto Alpia** Kaustisilta.

Alpia on ehtinyt perehtyä kuntien rakenteita ruutiseen selvitykseen vasta pinta-puolisesti.

”Hyvä, että selvitetään.” Sääntelyn purkamien on kaiken A ja O, Alpia sanoo. Normit tulkitaan herkästi laeiksi. Se on huomattava vanhuushuollon keskustelussa ja hoitajien mitoituksessa.

Voiko kuntiin luottaa, että asiat hoidetaan, vaikka norveja puretaan?

htaja halu

Alpian mielestä voi. Kunnissa ja etenkin pienissä kunnissa ihmiset tuntevat hyvin toisensa ja asioiden hoitaminen on mukautonta.

Kuntien kahlitseminen lisää vain kustannuksia. Joka vuosi kunnille on säilytetty uusia palveluitteita, mutta rahaa ei tule lisää.

Alpia hymähtää ajatukselle vapaakunnista, joissa kuntalaiset voisivat hoitaa palvelut varsinkin itsensä. Samaa selvitettiin parikymmentä vuotta sitten ja Alpia oli mukana silloisessa vapaakuntakokeilussa.

"Työryhmiä istui ja ehdotuksia tehtiin normien lieventämisestä, mutta ministeriö tyrmäsi

aa purkaa

ne, yksi toisensa jälkeen. Käteen ei tainnut jäädä mitään. Ehkä nuoren kuntaministerin kannattaisi tutustua vanhoihin papereihin.”

Alpia on varovainen arvioimaan sitä, mistä palvelusta kunta voisi luopua. Yksi löytyy. Palo- ja pelastustoimi kannattaisi siirtää valtion vastuulle. Nyt kuntien väliset erot ovat liian suuria jo kansalaisten tasavertisuuden kannalta.

Onpa joku ehdottanut rakennusvalvonnan keskitämistä Alpia mittiä. Nyt rakennusmääräyksissä on turhan paljon eroja. Talotehtaat kyselevät valmistaloa tilataessa, mihin kuntaan talo tulee.

normeja

Sen sijaan terveyden- ja erikoissairaanhoitoon Alpia jättäneiden vastuulle. Pilkkomises ta ei ole hyöttyä.

"On parasta, että maksaja ottaa koko hoitoketjussa samaa. Ovat saman isännän alla."

Alpia ei usko, että terveydenhoidosta tai koulutuksesta voi taitoisin saada merkittäviä säästöjä keskittämällä niitä. Ne ovat lähipalveluja, jotka pitää jossain tapauksessa hoitaa paikallisesti.

Kunnanjohtaja arvelee, että ihmiset omaa vastuuta tullaan lisäämään. Yhteiskunta on pikku hiljaa ottanut hoitaakseen asioita, jotka ihmiset hoitivat aiemmin itse.

VEIKKO NIITYMÄÄ

Halonen kulttuuriyhdistyksen johtoon

Presidentti **Tarja Halonen** on nimetty uuden, yhdenvertaisuutta ajavan, vielä nimitönn kulttuuriyhdistyksen puheenjohtajaksi.

Yhdistys luotsaa tänä vuonna kymmenen vuotta täyttävää Kulttuuria kaikille -palvelua. Yhdistyksen ovat perustaneet useat kulttuurialan kattojärjestöt, kuten Suomen kirjasto-seura, Suomen museoliitto ja Suomen Teatteri.

Kulttuuria kaikille -palvelun tavoitteena on huomioida erilaisia yleisöjä, identiteettejä ja vähemmistökulttuureja taiteen ja kulttuurin kentällä.

VEIKKO NIITTYMAA